

Tiendeyderne skulde faae ved selv at betale Tienden direkte til Præsten. Jeg synes imidlertid, at de Herrer skulde vogte sig for at udkaste sige Beskyldninger eller Sigtelser, om jeg saa maa sige, mod den geistlige Stand, at den ikke lige saa fuldt skulde udføre sin Pligt overfor Menighederne, enten de betale Tienden direkte til Præsterne eller paa Amtstuen; men jeg maa tilstaa, at det næsten ser ud, som om det var deres Mening at fremsætte en saadan Tanke. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds blev derpaa meget høitidelig og gik langt tilbage i Historien eller til Kristi Tid. Jeg kan ikke negte, at jeg i Særdeleshed da begyndte at blive opmærksom, skjønt jeg altid hører det ærede Medlem med Fornøielse, og jeg vil sige det ærede Medlem, at jeg priser hans Stilling i denne Sag; thi jeg indrømmer, at han som Spiremand og efter den Stilling, han indtager til hele vort politiske Liv, er liberal i denne Sag. Jeg vil ikke gjøre det ærede Medlem nogen Bebreidelse, det er aldeles vist, at det fortjener Raastjømmelse, at han, efter det Standpunkt, som han ellers indtager i politiske Sager, har stillet sig saaledes i denne Sag, som han har; men dette forhindrer ikke, at man dog kan være uenig med ham i hans Motivering af de Bink, som han gav om, hvad vi burde gjøre. Jeg blev som sagt meget opmærksom, da han gik tilbage til den gamle Tid, jeg troede, at vi vilde have faaet en hel historisk Udvikling af, hvorledes Kristendommen og Præstefabet havde staaet i Forhold til hinanden. Det kunde iøvrigt have været af Interesse, om det ærede Medlem kunde have fremlagt Bevis for, at vi burde gaa ind paa det af ham og hans Venner ønskede Forslag, jeg skulde gjerne have været med dertil, naar han havde været heldig i sin Bevisførelse. Jeg kan heller ikke ved denne Leilighed undlade at udtale min Forundring over den særdeles varme Omhu, som man har for Præsterne fremfor nogen Anden, og i Særdeleshed over, at man er saa hange for, at man, hvis der blev Noget tilovers af det, der er henlagt til kirkelige Diemed, da skulde kunne bruge det i andre Diemed. Ja, der er endelig Nogle, som ere saa liberale at sige: Det maa anvendes til kirkelige Diemed eller aandelige Formaal. Nu skal jeg ikke negte, at, tog man det Sidste, det aandelige Formaal, og man saa vilde indbefatte under det, som man kalder aandelige Formaal, Skolen, saa skulde jeg med Fornøielse gaa med. Derjom det var lidet tiltalende for de Herrer's Tale, eller de synes, at det var stødende, hvis der blev Noget

tilovers, at man da købte Kanoner derfor, saa skulde jeg gjerne være imøbefommende, naar man som sagt udvidede Bestemmelsen dertil, at under aandelige Formaal skulde Skolen være indbefattet; thi jeg kan ikke negte, at det forekommer mig, at de varme Talsmænd for Kirken egentlig ikke tale for Kirken, men for Præsterne. Det forstaaer jeg godt, thi den Tanke, som ligger til Grund for at betegne Kirken ved Præsterne, hviler paa Omsorg for Præsterne. Skolen er i mine Dine meget stedmoderlig behandlet, og mine sangvinste Forhaabninger have knyttet sig til, at man ved en Omordning af Præsterenes Lønning skulde faae betydelige Summer ind, som man da kunde komme til at høde paa Skolevesenet med, idet jeg finder, at disse to Ting hænge saa nær sammen, at der for os er særlig Opsfordring til at gjøre, hvad vi kunne, for at Skolen kan komme til at staa paa en bedre Fod end hidtil — ja, jeg vil ogsaa sige Lærerne. Thi for mig er det noget besynderligt, at man kan finde det passende, at Præsterne sidde inde med umaadelig store Lønninger, endogsaa høiere end Ministerens, medens de høieste Lønninger for Skolelærerne ere 8—900 Rd., og det er jo en bekendt Sag, at Skolelærernes Stilling er ganske anderledes byrdefuld end Præsterenes. Men, som sagt, jeg er nu mere og mere reuet ud af den Vilbfarelse, at der, forsaavidt man vil blive ved at gaa paa den hidtil betraadte Vej, skulde blive Noget tilovers, og derfor er det, at jeg vilde ønske, at denne Sag maatte staa hen, saalænge jeg ikke kan gaae en større Forhaabning om at faae den ordnet. Med den nuværende Kultusminister er desværre al min Forhaabning fuldstændig forsvunden; men det skal være mig en Glæde, hvis han vedblivende gjør Modstand, saa at vi ikke faae denne Lov, fordi jeg ikke ser noget Godt derved, selv om vi faae den, som Flertallet ønsker den. Jeg haaber imidlertid fremdeles, at en anden Minister engang skal komme og indtage den høitæredede Ministers Plads, en Minister, under hvem man skal faae Præsterne satte paa en passende Løn i Forhold til deres Arbeide og faae dem betragtede fuldstændigt som Statsembedsmænd, og at der da skal blive et ikke ubetydeligt Overskud, som alle Parter kunne enes om, ogsaa dem, som ikke kunne lide at købe Kanoner og andre saadanne Ting derfor. Bestemmer man da, at Overskudet skal være til aandelige Formaal derunder indbefattet Skoler, saa skal jeg med største Fornøielse gaa med til, at man sætter Skolelærernes Løn høiere end nu er Tilfældet og Præsterenes betydeligt lavere. — Thi skulde jeg sige min Hjer-